

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Πρώτες μέρες στο σχολείο»

Συγγραφή: ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ ΕΛΠΙΔΑ

Εφαρμογή: ΤΖΟΒΛΑ ΕΙΡΗΝΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνιας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Πρώτες μέρες στο σχολείο

Εφαρμογή σεναρίου

Ειρήνη Τζοβλά

Δημιουργία σεναρίου

Ελπίδα Τοκμακίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

4^ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης

Χρονολογία

Από 21-10-2013 έως 24-10- 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Το σενάριο αφορά τις πρώτες μέρες των παιδιών στο δημοτικό σχολείο και καθώς αποβλέπει στην εξοικείωσή τους με το νέο σχολικό περιβάλλον μπορεί να αξιοποιηθεί ως μέρος της εισαγωγικής ενότητας του σχολικού εγχειριδίου και ως συμπλήρωμα των «Καθημερινών μικρών κειμένων» που παρουσιάζονται στις σελίδες 6-7 του Τετραδίου Εργασιών (Α΄ τεύχος). Παράλληλα, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί κατά την προσέγγιση των πρώτων ενοτήτων της *Μελέτης Περιβάλλοντος* (1^η και 2^η ενότητα «Η τάξη μου» και «Το σχολείο μου» αντίστοιχα) ή και να χρησιμοποιηθεί αυτόνομα στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 διδακτικές ώρες.

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής, αυλή σχολείου

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το γεγονός ότι το σενάριο αφορά τις πρώτες μέρες των νεοεισερχόμενων μαθητών/-τριών στο «Δημοτικό Σχολείο» προϋποθέτει τον περιορισμένο βαθμό των απαιτήσεων απέναντί τους. Η χρονική στιγμή της εφαρμογής του συνέπεσε με την περίοδο ανίχνευσης των γνώσεων, των αναγκών και των ενδιαφερόντων των μαθητών/-τριών, και έλαβε χώρα κατά τον μήνα Οκτώβριο. Για την υποβοήθησή της εκπαιδευτικού είχε δημιουργεί συνοδευτικό υλικό από τη συγγραφέα του σεναρίου. Κατά τη χρονική «στιγμή» που εφαρμόστηκε το σενάριο (αρχή της σχολικής χρονιάς), οι απαιτήσεις του/της εκπαιδευτικού από τους μαθητές/-τριες δεν ήταν μεγάλες. Αρκούσε η διάθεσή τους για συμμετοχή σε πρακτικές που συμβάλλουν στην οικοδόμηση γνώσης για τον κόσμο, που προάγουν την ανάπτυξη του γραπτού και προφορικού λόγου, την κατανόηση, παραγωγή και χρήση απλών κειμένων/λέξεων. Η χρήση του Η/Υ αποτέλεσε μια νέα διάσταση της σχολικής πρακτικής για την επίτευξη των παραπάνω στόχων του σεναρίου, γι' αυτό και δόθηκε ιδιαίτερη φροντίδα στην πρώτη επαφή των παιδιών με τους νέους γραμματισμούς, κατά την οποία σε πρώτο στάδιο επιχειρείται η εξάσκηση τους στη χρήση του «ποντικιού», στη μετακίνηση ή στη διαγραφή εικόνας και πλαισίου κειμένου, στην πληκτρολόγηση, στο άνοιγμα και στην αποθήκευση αρχείου.

Στο συγκεκριμένο σενάριο έλαβαν χώρα δράσεις που εμπλέκουν τα παιδιά στη χρήση του Η/Υ κατά τη διδακτική πράξη. Υπήρχε πρόβλεψη για ύπαρξη ενός βιντεο-προβολέα για τη συζήτηση στην ολομέλεια και ενός Η/Υ, στον οποίο ασκούσαν οι μαθητές με τη σειρά, ώστε όλοι να γνωρίσουν τη χρήση του ποντικιού. Αποδεκτές έγιναν δράσεις που προτάθηκαν από τα ίδια τα παιδιά, καθώς η ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης τους αποτελούν βασικές προτεραιότητες.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ελπίδα Τοκμακίδου, Πρώτες μέρες στο σχολείο, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Δημοτικού, 2013. Το σενάριο εφαρμόστηκε στο σύνολό του με μικρές τροποποιήσεις.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μέσα από τις δραστηριότητες του σεναρίου επιχειρήθηκε μια πρώτη γνωριμία με το νέο σχολικό περιβάλλον του «Δημοτικού Σχολείου» και η εξοικειώσή τους με τον χώρο, τα πρόσωπα και τα πράγματα του σχολείου, η καλλιέργεια μιας αίσθησης ασφάλειας και η προοδευτική βίωση της αλλαγής η οποία επιτυγχάνεται με την ταυτόχρονη σύγκριση καταστάσεων που είναι οικείες στα παιδιά από τη φοίτησή τους στο Νηπιαγωγείο.

Εκτός από τη σύνδεση των εμπειριών των παιδιών ανάμεσα στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο προωθήθηκε η προφορική τους έκφραση γύρω από τα άμεσα βιώματά τους με τον χώρο και τα πρόσωπα του σχολείου ενώ η επαφή τους με

το γραπτό λόγο επιχειρήθηκε να γίνει μέσα από την αξιοποίηση του επιπέδου της φωνολογικής τους ενημερότητας και μέσα από τη δημιουργία μιας λίστας/καταλόγου πραγμάτων. Ο συνδυασμός εικόνων/κειμένων με την ηχητική απόδοση των λέξεων σε ένα αρχείο παρουσίασης αξιοποιήθηκε για τη μύηση των μικρών μαθητών/-τριών με την εικόνα και τη δυναμική της. Ταυτόχρονα, το ίδιο αρχείο παρουσίασης αποτελεσε αφορμή για μια πρώτη επαφή των μικρών μαθητών/-τριών με τη χρήση του Η/Υ και τα πρώτα τους στάδια της αξιοποίησής του ως μέσου γραμματισμού, ως εργαλείου για ανάγνωση, γραφή και επικοινωνία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Κάθε παιδί κατά τις πρώτες μέρες εισόδου του στο Δημοτικό Σχολείο βρίσκεται στην τομή της μετάβασής του από την προσχολική στη σχολική εκπαίδευση, βιώνοντας ένα μεγάλο εύρος πολυεπίπεδων αλλαγών (Βρυνιώτη 2008, 120). Στο πλαίσιο των αλλαγών αυτών, η μετάβαση δεν αποτελεί μια απλή μετακίνηση ούτε μπορεί να αντιμετωπίζεται ως ένα στιγμιαίο γεγονός. Αντίθετα, αποτελεί μια δυναμική διαδικασία κατά την οποία το μέχρι πρότινος το «παιδί του Νηπιαγωγείου» παύει να αντιμετωπίζεται ως «παιδί που παίζει» και μετατρέπεται σε εκπαιδευόμενο άτομο (Buchman στο Woeffray 1996, 14). Παράλληλα, στο ίδιο χρονικό διάστημα το παιδί αρχίζει να αποδέχεται τη νέα του ταυτότητα και τον συνεπαγόμενο από αυτή ρόλο του/της μαθητή/-τριας (Βρυνιώτη 2008, 120).

Η σπουδαιότητα των πρώτων εμπειριών μετάβασης από το ένα περιβάλλον αγωγής στο άλλο, από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο έγκειται στο γεγονός ότι μπορεί να αποτελέσει «πρόγευση» μετέπειτα μεταβάσεων και να ασκήσει καθοριστική επίδραση στην προσαρμοστικότητα και στην ικανότητα του παιδιού για επιτυχή αντιμετώπιση των προκλήσεων (Dunlop & Fabian 2002, 148) γι' αυτό και η εξασφάλιση των προϋποθέσεων μιας «ομαλής» μετάβασης αποτελεί βασική

προτεραιότητα. Κατά την αναζήτηση των κατάλληλων πρακτικών μετάβασης προωθούνται προτάσεις για την εξασφάλιση «συνέχειας» μεταξύ Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου και τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού πλαισίου το οποίο εν είδει «σκαλωσιάς» θα βοηθήσει τα μικρά παιδιά να ανταποκριθούν στις προκλήσεις και στις απαιτήσεις του νέου σχολικού περιβάλλοντος.

Η πρόταση του σεναρίου –χωρίς να παραγνωρίζει το γεγονός ότι η διαδικασία της μετάβασης μπορεί να επεκταθεί χρονικά σε μεγάλο διάστημα– επιχειρεί κατά τις πρώτες μέρες των παιδιών στο σχολείο να τα εξοικειώσει με τον χώρο και τις διαδικασίες του, προκαλώντας τα να αναφερθούν στον τρόπο που τα ίδια βιώνουν τη συμμετοχή τους στο σχολείο, αποκτώντας σταδιακά την αίσθηση ότι ανήκουν σε αυτό. Για τη δημιουργία μιας γέφυρας που θα συνδέει το «σχολείο» και το «νηπιαγωγείο» αξιοποιούνται τόσο οι εμπειρίες των παιδιών από τους δύο χώρους όσο και πρακτικές με τις οποίες είναι εξοικειωμένα τα μικρά παιδιά από τη ζωή τους στο νηπιαγωγείο. Μια γνώριμη πρακτική που κυριαρχεί στον χώρο του Νηπιαγωγείου είναι η χρήση των πινάκων/κειμένων αναφοράς αλλά και το παιχνίδι, το οποίο αν αξιοποιηθεί κατάλληλα μπορεί να αποκαλύψει τη δυναμική σχέση του με τον γραμματισμό (Σιβροπούλου & Χατζησαββίδης 2004, 124). Τα στοιχεία αυτά αποτέλεσαν τη βάση για τη δημιουργία ενός κοινού μεθοδολογικού πλαισίου ανάμεσα στις δραστηριότητες του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου. Παράλληλα αξιοποιήθηκαν προτάσεις που διατυπώνονται για τον εμπλουτισμό της διδακτικής πρακτικής στο νηπιαγωγείο, όπως είναι «η εκμετάλλευση των ευκαιριών που αναδύονται μέσα στην καθημερινή πράξη και η διαμόρφωση των συνθηκών για ομιλία, ανάγνωση και γραφή» (Αναγνωστόπουλος 2002, 25), αλλά και η αντιμετώπιση των μικρών μαθητών/-τριών ως ικανών χρηστών του προφορικού και γραπτού λόγου «πριν ακόμη από την επίσημη τυπική διδασκαλία τους, η οποία θα πρέπει να αξιοποιήσει την αναδυόμενη γνώση τους» (Κουτσοβάνου 2000, 16).

Η ανάδυση του 'γραμματισμού', έννοιας η οποία προέκυψε με την επικράτηση των γνωστικών θεωριών αλλά και ως αποτέλεσμα ερευνών που

οδήγησαν στην άποψη ότι «τα νήπια γνωρίζουν περισσότερα από ότι νομίζουμε» (Παπούλια-Τζελέπη 2001, 17) δίνει νέα προοπτική τόσο στον ίδιο το γραμματισμό όσο και στο ρόλο του παιδιού. Αντιμετωπίζεται πλέον «ως ο δυναμικός, ενεργητικός οργανωτής των εμπειριών και ο νοηματοδότης τους που με την ενεργητική του δράση αντιλαμβάνεται και κατανοεί τον κόσμο γενικά και τον κόσμο του γραπτού ειδικά» (Παπούλια-Τζελέπη 2001, 19). Όπως υποστηρίζεται το μικρό παιδί διαμορφώνει κάποιες ιδέες για τη γραφή και το γραπτό λόγο πριν από τη συστηματική εκμάθηση της γραφής (Χατζησαββίδης 2002, 137), για αυτό και υπάρχουν συχνά αναφορές σε επιστημονικές απόψεις σύμφωνα με τις οποίες «πριν τα παιδιά μπορέσουν να διαβάσουν λέξεις με το συμβατικό τρόπο, συνήθως είναι ικανά να αναγνωρίσουν πινακίδες, σήματα και άλλες μορφές λόγου του περιβάλλοντός τους» (Κουτσουράκη 2001, 7), στοιχείο το οποίο αξιοποιείται στις προτάσεις του σεναρίου.

Κατά την εμπλοκή των μικρών μαθητών/-τριών με τις δραστηριότητες του παρακινούνται να αναφερθούν σε πληροφορίες που προέρχονται από κείμενα όπως οι πινακίδες που συναντώνται σε διάφορους χώρους/κτίρια και να εντοπίσουν διαφορές ανάμεσα στον χώρο του σχολείου και του νηπιαγωγείου. Τέλος, μια δραστηριότητα που αφορά στο περιεχόμενο της σχολικής κασετίνας παρακινεί τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη συμπλήρωσή της –δράση η οποία συνοδεύει τον ρόλο του/της «μαθητή»/«μαθήτριας» κατά την προετοιμασία του για το σχολείο– εμπλέκοντάς τους μέσα από ένα παιγνιώδη τρόπο στη δημιουργία μιας λίστας πραγμάτων, στην οποία κυριαρχούν τα πολυτροπικά χαρακτηριστικά. Η αξιοποίηση των εικόνων από την καθημερινότητα των παιδιών γίνεται με σκοπό την παρακίνηση της προφορικής τους έκφρασης, ενώ παράλληλα η αξιοποίηση των ΤΠΕ συμβάλλει στην εξοικείωση των μικρών παιδιών με τους νέους τρόπους παρουσίασης του γραπτού λόγου (Χατζησαββίδης 2003).

Η εμπλοκή των μικρών μαθητών/τριών με δραστηριότητες που αφορούν στο γραπτό λόγο ακολουθεί τις μεθοδολογικές οδηγίες (υιοθέτηση συνδυαστικού μοντέλου της διδασκαλίας της ανάγνωσης και γραφής, με τη σύνθεση στοιχείων της

αναλυτικής μεθόδου, της αναδυόμενης γραφής και της ολικής προσέγγισης της γλώσσας) και πρακτικές (συσχέτιση προφορικού – γραπτού λόγου, απόδοση νοήματος σε γραπτά κείμενα, συμπλήρωση ελλιπών κειμένων, αντιστοίχιση εικόνων-κειμένων) του σχολικού εγχειριδίου (Καραντζόλα κ.ά. 2010, 8-12).

Ειδικότερα όσον αφορά στη χρήση των πινακίδων, των πρώτων λέξεων και φράσεων με τις οποίες έρχονται σε επαφή οι μαθητές/-τριες της Α΄ Τάξης, αυτή επιχειρείται αρχικά μέσω της «αντιμετώπισης της γλώσσας ως συνόλου» η οποία έχει υποστηριχθεί ότι είναι «πιο αποτελεσματική με αναγνώστες που αρχίζουν να διαβάζουν» (Κουτσοβάνου 2000, 55). Παράλληλα γίνεται προσπάθεια οι μικροί/-ες μαθητές/-τριες να εμπλακούν σε καταστάσεις κατά τις οποίες είναι δυνατή η κατανόηση της ανάγνωσης ως μιας μορφής επικοινωνίας (καθώς καλούνται να «μαντέψουν» τι μπορεί να αναφέρεται σε μια πινακίδα), στάδιο που θεωρείται απαραίτητο πριν την προσπάθεια για κατάκτηση των αναγνωστικών δεξιοτήτων και την αποκωδικοποίηση της γραπτής γλώσσας και των μηνυμάτων της (Κουτσοβάνου 2000, 55). Από την άλλη πλευρά, τα πρώτα βήματα στην ανάλυση κάποιων λέξεων (που μπορούν να αποτελέσουν περιεχόμενο μιας σχολικής κασετίνας) γίνονται με τη μορφή παιχνιδιού και μέσα από την αξιοποίηση του επιπέδου της φωνολογικής ενημερότητας των μαθητών/-τριών της τάξης.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να επεξεργαστούν πληροφορίες που παρέχονται σε μικρά κείμενα της καθημερινότητας (όπως είναι οι πινακίδες) γνωρίζοντας τη χρηστική τους αξία και τη λειτουργικότητά τους·
- να αναφερθούν στη χρήση διαφόρων κτιρίων συσχετίζοντας τις πληροφορίες που δίνονται στις πινακίδες που συναντώνται σε αυτά·

- να εξασκήσουν την παρατηρητικότητα τους και να αναγνωρίζουν ανάμεσα σε πινακίδες εκείνες που αφορούν το «σχολείο» και το «νηπιαγωγείο»·
- να εξοικειωθούν με τη διαδικασία αναζήτησης συγκεκριμένων πληροφοριών από μικρά κείμενα και εικόνες και να αποκτήσουν ευχέρεια κατά τη μετακίνησή τους από το ένα σημειωτικό σύστημα στο άλλο·
- να αναφερθούν στη σχολική ζωή και τις εμπειρίες τους, εντάσσοντας και τον εαυτό τους στο σχολικό περιβάλλον.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να γνωρίσουν απλά κειμενικά είδη (πινακίδες κτιρίων με κατάληξη *-είο*, τίτλοι λογοτεχνικών βιβλίων, κατάλογος/λίστα αντικειμένων)·
- να εμπλουτίσουν εννοιολογικά και μορφολογικά το λεξιλόγιό τους («αναγνώριση» και εντοπισμός των λέξεων *σχολείο* και *νηπιαγωγείο* σε μικρά κείμενα)·
- να συνειδητοποιήσουν ότι και ο προφορικός λόγος αποτελεί κείμενο που βρίσκεται σε άμεση σύζευξη με εκδοχές του γραπτού λόγου (έντυπου και πολυτροπικού).

Γραμματισμοί

Με το σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να γνωρίσουν διαισθητικά τη χρησιμότητα ενός αρχείου παρουσίασης (PowerPoint) για τη συστηματοποίηση και συγκέντρωση πληροφοριών γύρω από ένα θέμα·
- να γνωρίσουν τη λειτουργικότητα της εικόνας σε πολυτροπικά κείμενα·
- να εξοικειωθούν με βασικές εντολές επεξεργασίας απλών λογισμικών, όπως είναι η μετακίνηση με *drag & drop*, η διαγραφή λέξης και εικόνας, η αναίρεση

μιας εντολής, το άνοιγμα και η αποθήκευση ενός αρχείου, εναλλαγή προβολής παρουσίασης/προβολής σχεδίασης·

- να μνηθούν σε πρακτικές οπτικού και κριτικού γραμματισμού, αντλώντας και συγκρίνοντας πληροφορίες από εικόνες και κείμενα·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση και τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων (συνδυασμός λέξεων με αντίστοιχες εικόνες ή με ήχο).

Διδακτικές πρακτικές

Για την υλοποίηση του σεναρίου προβλέφθηκε η σταδιακή προετοιμασία της τάξης για την εργασία σε ομάδες. Προηγήθηκε αρχικά η συζήτηση στο πλαίσιο της ολομέλειας, στην οποία τα παιδιά παρακινήθηκαν να συζητήσουν μεταξύ τους και να παρουσιάζουν τις απόψεις τους. Στην εξέλιξη του σεναρίου διαμορφώθηκαν 6 ομάδες, το αποτέλεσμα της εργασίας των οποίων αξιοποιήθηκε από κάθε παιδί ξεχωριστά ως προϊόν της συμμετοχής του σε μια συλλογική προσπάθεια. Παράλληλα με την ανάπτυξη του συνεργατικού κλίματος μεταξύ των ομάδων, οι διδακτικές επιλογές του/της εκπαιδευτικού συνέβαλαν στην ενεργητική συμμετοχή των μαθητών/-τριών και στην οικοδόμηση της γνώσης πάνω σε ήδη γνωστές έννοιες και καταστάσεις. Η δημιουργία των συνθηκών ενεργοποίησης των παιδιών περιλάμβανε δράσεις που έχουν νόημα για τα ίδια, αλλά και ενέργειες μέσα από τις οποίες κατασκεύασαν τα δικά τους νοήματα όσον αφορά στις σχέσεις εικόνων – λέξεων. Οι μαθητές/-τριες συνεργάστηκαν και επικοινωνήσαν με τους/τις συμμαθητές/-τριές τους, ενώ ανέλαβαν ως προσωπική τους υποχρέωση την ολοκλήρωση του έργου της ομάδας. Γι' αυτό και παρακινήθηκαν να βοηθήσουν και να ανταλλάξουν πληροφορίες στηρίζοντας όχι μόνο τα μέλη της ομάδας τους αλλά και τις υπόλοιπες ομάδες της τάξης.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η αφορμή για την ενασχόληση με τις δραστηριότητες του σεναρίου δόθηκε με την αξιοποίηση εικόνων που δίνονται στο σενάριο και αφορούν την ύπαρξη πινακίδων σε κτίρια όπως είναι ένα νηπιαγωγείο και ένα δημοτικό σχολείο. Η φωτογράφιση διαφόρων χώρων του σχολείου στο οποίο φοιτούν οι μαθητές/-τριες της Α΄ Τάξης προσέφερε άφθονο υλικό για τη συζήτηση γύρω από τις ομοιότητες και διαφορές των δύο χώρων αλλά και τη θέση και στάση των παιδιών απέναντι σε αυτούς, έχοντας ως στόχο τη σταδιακή γνωριμία, την εξοικείωση και την προσαρμογή στη νέα πραγματικότητα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ζωή στο σχολείο και η ένταξη στο νέο σχολικό περιβάλλον είναι ένα θέμα που επαναλαμβάνεται, τόσο από μάθημα σε μάθημα, όσο και από τάξη σε τάξη. Ιδιαίτερα για την περίπτωση των μικρών μαθητών/-τριών που βιώνουν τη μετάβασή τους στο νέο σχολικό περιβάλλον, η σχετική ενασχόληση με το συγκεκριμένο θέμα μπορεί να αποτελέσει μια πρόταση συγκεκριμένης δράσης, η οποία όπως είχε επισημανθεί για τα νέα βιβλία των Δ.Ε.Π.Π.Σ., απουσιάζει από τα εγχειρίδια του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου (Μπαγάκης κ.ά. 2006, 11). Παράλληλα, η σχετική συζήτηση γύρω από το συγκεκριμένο θέμα μέσα σε μια σχολική τάξη, συνέβαλε στην αποκάλυψη του αρνητικού τρόπου με τον οποίο βιώνεται η μετάβαση από ορισμένα παιδιά και στην άμεση αντιμετώπιση ενδεχόμενων δυσκολιών. Από την άλλη πλευρά, η μεθοδολογική πρόταση του σεναρίου με τη σύνδεση πρακτικών του Νηπιαγωγείου με αυτές που προτείνονται στο σχολικό εγχειρίδιο της Γλώσσας για την Α΄ Τάξη του Δημοτικού Σχολείου αντιμετωπίστηκε ως πρόταση για τη δημιουργία μιας «γέφυρας» ανάμεσα στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο, η οποία αποτελεί ζητούμενο στη σύνδεση μεταξύ των δύο χώρων αγωγής. Επιπλέον μέσα από τις δραστηριότητες του

σεναρίου πραγματοποιήθηκε η επαφή των μικρών μαθητών/-τριών με κειμενικά είδη (πινακίδες, τίτλοι λογοτεχνικών βιβλίων, κατάλογων αντικειμένων), την αξιοποίηση των οποίων εισηγείται και το σχολικό εγχειρίδιο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Τόσο η αρχική συζήτηση στην τάξη όσο και το παιχνίδι της αντιστοίχισης εικόνων/λέξεων βασίστηκε στην αναζήτηση υλικού από το διαδίκτυο αλλά και στη χρήση του Η/Υ κατά την παρουσίασή του στην τάξη. Τα ίδια εργαλεία (συνδυασμός εικόνας/κειμένου σε αρχείο παρουσίασης) χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία νέων κειμένων/καταλόγου αντικειμένων από τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης (μέσα από την αξιοποίηση δυνατοτήτων που παρέχονται από το λογισμικό παρουσίασης Powerpoint και την εξοικείωσή τους με τις εντολές αποθήκευσης, αναίρεσης, μετακίνησης ή διαγραφής εικόνας και κειμένου). Επιπλέον, οι ΤΠΕ αξιοποιήθηκαν για τη δημοσιοποίηση των εργασιών που πρόεκυψαν (είτε με τη χρήση του εκτυπωτή και τη διανομή των κειμένων/καταλόγων, είτε με την αξιοποίηση του διαδικτύου για την ανάδειξη των παραγόμενων έργων της τάξης).

Κείμενα

Πινακίδες κτιρίων (σχολείου, νηπιαγωγείου, φαρμακείου, νοσοκομείου, δημαρχείου). Πρόσβαση στο διαδίκτυο για την εύρεση και αξιοποίηση εικόνων για τη δημιουργία των αρχείων παρουσίασης:

Εικόνα πινακίδας Δημοτικού [Σχολείου](#), Εικόνα πινακίδας [Νηπιαγωγείου](#), Εικόνα [ταχυδρομικού καταστήματος](#), Εικόνα [φαρμακείου](#), Εικόνα [νοσοκομείου](#), Εικόνα Δ.Σ. [Κουτσελιού](#), Εικόνα [Δημαρχείου](#), Εικόνα [νηπιαγωγείου](#)

Τίτλοι λογοτεχνικών βιβλίων με θέμα το σχολείο

Εικόνες εξώφυλλων βιβλίων: «[Πάκι πρώτη μέρα στο σχολείο](#)», «[Ντόρα πρώτη μέρα στο σχολείο](#)», «[Μαρούλα πρώτη μέρα στο σχολείο](#)», «[Πρώτη μέρα στο σχολείο](#)», «[Ένας αρκούδος στο σχολείο](#)», «[Αχ, αυτή η πρώτη μέρα στο σχολείο!](#)».

Εικόνες αγιασμού σε [Δημοτικό Σχολείο](#) και [Νηπιαγωγείο](#).

Εικόνα εσωτερικού σχολικής τάξης: Βιβλίο Μελέτης Β΄ Τάξης, σ. 13

Εικόνα εσωτερικού [χώρου Νηπιαγωγείου](#)

Εικόνες διαφανειών που έχουν σχέση με την [είσοδο](#) του [παιδιού](#) στο [σχολείο](#).

Διαφήμιση κασετίνας στο [διαδίκτυο](#).

Βίντεο «Ο Φρου Φρου στο σχολείο»: διαθέσιμο στο [youtube](#) (μέχρι το 6').

Διαφήμιση του περιεχομένου μιας κασετίνας: διαθέσιμη στο [διαδίκτυο](#).

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η διδακτική ώρα

Με τη χρήση του Η/Υ και του ανακλαστικού προβολέα παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια της τάξης φωτογραφίες με εικόνες διαφόρων κτιρίων (PAROUSIASH_1A). Ανάμεσα σε αυτά τα κτίρια επιλέχτηκαν για παρουσίαση και εικόνες από το δημοτικό σχολείο στο οποίο φοιτούν οι μαθητές/-τριες της τάξης.

Στο αρχείο παρουσίασης κάθε εικόνα δόθηκε σε ξεχωριστή διαφάνεια. Στην ολομέλεια της τάξης οι μαθητές/-τριες παρακινήθηκαν να σχολιάσουν καθεμία εικόνα ξεχωριστά και να αναφερθούν στους δείκτες (η ύπαρξη ζωγραφιών και η πινακίδα στο νηπιαγωγείο, η τοποθέτηση των κίτρινων ταχυδρομικών κουτιών έξω από το κατάστημα του ταχυδρομείου, το σύμβολο του σταυρού για το φαρμακείο και το νοσοκομείο αντίστοιχα) που τους παραπέμπουν στην ονομασία κάθε κτιρίου. Θα πρέπει εδώ να αναφερθεί ότι οι μαθητές εύκολα αναγνώριζαν τα κτίρια από τα σύμβολα που υπήρχαν στις διαφάνειες και, επειδή ήξεραν να ήδη διαβάζουν κάποια γράμματα /φθόγγους, προσπαθούσαν και κατάφεραν να διαβάσουν αρκετές λέξεις από αυτές που συνόδευαν την παρουσίαση.

Η σύγκριση πινακίδων/επιγραφών από ποικίλα κτίρια, μεταξύ των οποίων υπήρχαν και δημοτικά σχολεία αλλά και νηπιαγωγεία, αποτέλεσε έναυσμα για την προφορική έκφραση των παιδιών. Ιδιαίτερη μνεία έγινε στις πινακίδες των σχολείων και των νηπιαγωγείων. Η ύπαρξη πλαισίων κειμένου με χρονισμό κίνησης που είχε προβλεφθεί κατά τον σχεδιασμό του αρχείου οδήγησε και στον εντοπισμό των αντίστοιχων λέξεων που αφορούν στο «δημοτικό σχολείο» και «νηπιαγωγείο» αντίστοιχα.

Με τον ίδιο στόχο –τον εντοπισμό και αναγνώριση των λέξεων που αφορούν στο «δημοτικό σχολείο» και το «νηπιαγωγείο»– αξιοποιήθηκαν και εξώφυλλα βιβλίων που αναφέρονται στην «πρώτη μέρα στο σχολείο» και τα οποία περιλαμβάνονταν στις διαφάνειες μιας επόμενης παρουσίασης (PAROUSIASH_1b).

Στη φάση αυτή η εκπαιδευτικός της τάξης λειτούργησε ως «πρότυπο αναγνώστη» (Καραντζόλα κ.ά. 2006, 9) κατά τον σχολιασμό των τίτλων των παραπάνω προτεινόμενων λογοτεχνικών βιβλίων, ενώ το πλαίσιο κειμένου το οποίο παρουσιαζόταν στο τέλος της διαφάνειας είχαν σκοπό να επικεντρώσουν το ενδιαφέρον των παιδιών στη λέξη *σχολείο*, την απουσία της οποίας κλήθηκαν να εντοπίσουν κατά την παρουσίαση του εκάστοτε ελλιπή τίτλου. Στο σημείο αυτό έγινε τροποποίηση του αρχικού σεναρίου και οι μαθητές δεν χωρίστηκαν σε ομάδες, αλλά με στόχο να ασκηθούν όλοι στην δεξιότητα της μετακίνησης πλαισίου στην κατάλληλη θέση για τη συμπλήρωση του τίτλου δοκίμασαν με τη σειρά στον κεντρικό υπολογιστή να μετακινήσουν το πλαίσιο.

2η & 3η διδακτική ώρα

Οι υπόλοιπες δραστηριότητες, οι οποίες στο αρχικό σενάριο προβλέπονταν στο 1ο δίωρο, μεταφέρθηκαν στο δεύτερο, αφού κατά το πρώτο δίωρο οι μαθητές κλήθηκαν ατομικά να ασκηθούν στην μετακίνηση πλαισίου και ο χρόνος αναλώθηκε στη συγκεκριμένη δεξιότητα. Έτσι, στο δεύτερο δίωρο οι μαθητές/-τριες κλήθηκαν να αναφερθούν σε προσωπικά τους βιώματα, που είχαν να κάνουν με τη ζωή τους στο Νηπιαγωγείο αλλά και με τις νέες εμπειρίες στον χώρο του Δημοτικού Σχολείου. Αυτό έγινε με τη χρήση των διαφανειών ενός ακόμη αρχείου παρουσίασης

(PAROUSIASH_1g), διαφέρνεις οι οποίες περιλαμβάνουν φωτογραφίες/στιγμιότυπα από τον Αγιασμό σε σχολεία αλλά και σε νηπιαγωγεία.

Οι μαθητές αναφέρθηκαν στις εμπειρίες τους από την προηγούμενη χρονιά, μίλησαν για τα κοινά τους βιώματα (προέρχονταν από 2 συστεγαζόμενα νηπιαγωγεία) και τις εμπειρίες τους, θυμήθηκαν τις δασκάλες τους. Εντύπωση προκάλεσε ότι αναφέρονταν στο Νηπιαγωγείο σαν κάτι που έχει περάσει και φάνηκε ότι πια νιώθουν ότι ανήκουν στο νέο σχολείο. Στη συνέχεια οι μαθητές/-τριες της τάξης κλήθηκαν να αναφερθούν στις καταστάσεις στις οποίες παραπέμπουν οι πρώτες αυτές εικόνες (αγιασμός σε δημοτικό σχολείο και νηπιαγωγείο αντίστοιχα) προσδιορίζοντας ταυτόχρονα τους χώρους όπου αυτές υφίστανται. Ήταν ιδιαίτερα παρατηρητικοί και μπορούσαν να προσδιορίσουν τα στοιχεία εκείνα που προσδιόριζαν τον τύπο του σχολείου (Δημοτικό ή Νηπιαγωγείο). Οι επόμενες εικόνες των διαφανειών παρέπεμπαν στους εσωτερικούς χώρους του Δημοτικού Σχολείου και του Νηπιαγωγείου αντίστοιχα. Η τοποθέτησή τους στο αρχείο παρουσίασης είχαν επιλεχτεί με στόχο την παρακίνηση της προφορικής έκφρασης των παιδιών όσον αφορά στη διαπίστωση και εντοπισμό διαφορών στην οργάνωση και διαρρύθμιση του χώρου.

Το αρχείο παρουσίασης ήταν αποθηκευμένο στους Η/Υ των ομάδων, έτσι ώστε οι μαθητές/-τριες της τάξης να έχουν τη δυνατότητα σχολιασμού των εικόνων μέσα από την παρατήρησή τους από την οθόνη του Η/Υ.

Στην τελευταία διαφάνεια προβάλλονταν δύο από τις εικόνες που αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης, η εικόνα ενός σχολείου και η εικόνα ενός νηπιαγωγείου και οι μαθητές/-τριες της τάξης κλήθηκαν να μετακινήσουν το πλαίσιο κειμένου που δινόταν στη διαφάνεια προκειμένου να τα αντιστοιχήσουν με τις κατάλληλες εικόνες. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά πήραν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση μιας διαφάνειας, ενώ παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία για την πληροφόρησή τους σχετικά με την αναγκαιότητα αποθήκευσης του σχετικού αρχείου, προκειμένου να παραμείνει η δική τους συμβολή/συμμετοχή στη χρήση της παρουσίασης. Στη διάθεση των μελών της

κάθε ομάδα υπήρχαν δύο πλαίσια κειμένου για κάθε εικόνα, τα οποία απέδιδαν τη γραφή των λέξεων *σχολείο* και *νηπιαγωγείο* σε δύο μορφές (πεζά και κεφαλαία). Οι μαθητές/-τριες παρακινούνταν να επιλέξουν μια από τις δύο μορφές, ενώ την άλλη να τη διαγράψουν, μαθαίνοντας στην πράξη τη χρήση του πλήκτρου της διαγραφής. Η δραστηριότητα αυτή δυσκόλεψε τους μαθητές, αφού πρώτη φορά έρχονταν σε επαφή με τον συγκεκριμένο γραμματισμό. Χρειάστηκαν περισσότερο χρόνο από αυτόν που είχε προβλεφθεί αρχικά και η εκπαιδευτικός έπρεπε να βοηθάει τους μαθητές στη χρήση του ποντικιού.

5η διδακτική ώρα

Αφού είδαμε τις διαφάνειες και συζητήσαμε πάνω σε αυτές, ώστε να αναπτυχθεί ο προφορικός λόγος των μαθητών/-τριών, αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε μια παρουσίαση με τους χώρους του δικού μας σχολείου. Φωτογραφήσαμε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του σχολείου μας και στη συνέχεια οι μαθητές/-τριες διάλεξαν κάποιες και φτιάξαμε μαζί μια παρουσίαση με αυτές, την οποία προβάλαμε στην τάξη (βλ. Φάκελος «Τεκμήρια»).

6η διδακτική ώρα

Στη συνέχεια οι μαθητές κλήθηκαν να ζωγραφίσουν μια εικόνα για το νηπιαγωγείο σε αντιδιαστολή με αντίστοιχή της για το δημοτικό σχολείο. Έτσι μέσα από την εικαστική τους έκφραση έγινε προσπάθεια να αποτυπώσουν τις διαφορές που είχαν

εντοπίσει ανάμεσα στους δύο αυτούς χώρους. Στο φύλλο δραστηριοτήτων που μοιράστηκε οι μαθητές αντιπαρέβαλαν διαφορές (υπολογιστές, μεγάλα θρανία, κουδούνι, διαφορετικές τουαλέτες...) των δύο χώρων και εντόπισαν ομοιότητες (μεγάλη αυλή, στολισμένοι τοίχοι...). Στους/στις μαθητές/-τριες της τάξης προτάθηκε η συγκεκριμένη εργασία να φτάσει στα χέρια των οικείων τους στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Στις ζωγραφιές τους οι μαθητές αντέγραψαν από τον πίνακα τις λέξεις *νηπιαγωγείο* και *σχολείο*. Δεν δυσκολεύτηκαν στην αντιγραφή, καθώς γνώριζαν ήδη κάποια από τα γράμματα των λέξεων. Όταν ολοκλήρωσαν τα έργα τους, τα ανάρτησαν στην τάξη.

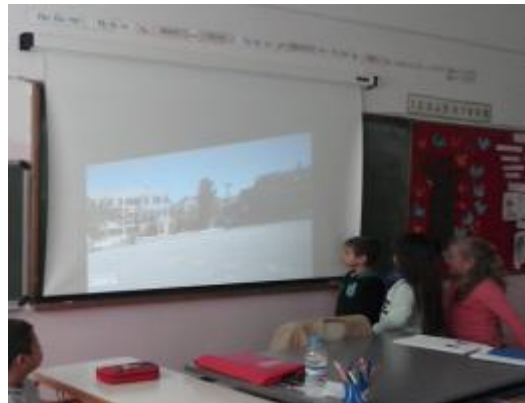

7η & 8η διδακτική ώρα

Στην ολομέλεια της τάξης και με τη βοήθεια του Η/Υ και του ανακλαστικού προβολέα, προβλήθηκαν στιγμιότυπα από ένα [βίντεο](#) μιας παλιάς παιδικής σειράς, όπου ο πρωταγωνιστής της, ο Φρου Φρου, ζητά πληροφορίες για το «σχολείο» και αποφασίζει να το επισκεφτεί για να το γνωρίσει από κοντά.

Η προβολή του βίντεο (από το 1΄ έως το 6΄ λεπτό) σταμάτησε, όπως προέβλεπε το αρχικό σενάριο στο σημείο που ο Φρου Φρου –με τις δυνατότητες που έχει ως πνεύμα/ξωτικό– μεταβαίνει σε μια σχολική αίθουσα (στην προκειμένη περίπτωση είναι μια τάξη σε ένα γερμανικό σχολείο). Τα παιδιά της τάξης κλήθηκαν να σκεφτούν και να αναφερθούν στις σκηνές που θα έβλεπε ο Φρου Φρου αν επισκεπτόταν το δικό τους σχολείο. Στο σημείο αυτό έγινε τροποποίηση του αρχικού σεναρίου και προβλήθηκε πάλι στην ολομέλεια η παρουσίαση που είχαμε δημιουργήσει κατά το προηγούμενο δίωρο και αφορούσε το δικό μας σχολείο. Η παρουσίαση έγινε στην ολομέλεια και κάθε ομάδα κλήθηκε να παρουσιάσει στον Φρου-Φρου 1-2 διαφάνειες. Στόχος ήταν να αναπτυχθούν δεξιότητες παρουσίασης από την ομάδα, αλλά και δεξιότητες διανομής ρόλων και συνεργασίας. Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν με την προοπτική αυτή και ο λόγος τους ήταν χειμαρρώδης και αυθόρμητος.

Ακολούθως, έγινε η παρουσίαση κάποιων εικόνων από δημοσιεύματα σχετικά με τις πρώτες μέρες στο σχολείο (PAROYSIASH_2). Πρόκειται για εικόνες που παραπέμπουν στη «δυσκολία» κάποιων παιδιών να προσαρμοστούν στο νέο σχολικό περιβάλλον. Η σχετική συζήτηση, κινήθηκε γύρω από την κατασκευή νοήματος μέσα από την ανάλυση των εικόνων και των συναισθημάτων των εικονιζόμενων παιδιών. Επειδή στην τάξη υπήρχε μαθήτρια με αντίστοιχες δυσκολίες, η συζήτηση που αναπτύχθηκε με αφορμή την παρουσίαση συνέτεινε στη δημιουργία υποστηρικτικού πλαισίου για την αντιμετώπισή της, καθώς αναπτύχθηκε διάλογος και οι μαθητές προσπαθούσαν να ενθαρρύνουν και να ενισχύσουν τη μαθήτρια.

9η & 10η διδακτική ώρα

Στο δίωρο αυτό επιχειρήθηκε μια ακόμη προσπάθεια εμπλοκής των μικρών μαθητών/-τριών με τη χρήση του Η/Υ και των δυνατοτήτων που αυτός παρέχει. Αφορμή αποτέλεσε η πραγματικότητα που οι ίδιοι/-ιες βιώνουν ως μαθητές/-τριες του

Δημοτικού Σχολείου. Μια από αυτές είναι η ύπαρξη της σχολικής τους τσάντας και της κασετίνας, η οποία θα πρέπει να έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο. Κατά τη φάση εφαρμογής του σεναρίου οι μαθητές κάποιες φορές ξεχνούσαν να τοποθετήσουν στην κασετίνα τους κάποια από τα απαραίτητα. Έτσι παρουσιάστηκε στην τάξη ένα αρχείο με διαφάνειες (Kasetina_OLOMELEIA) στις οποίες καλούνται να θυμηθούν και να ορίσουν το περιεχόμενο της δικής τους σχολικής κασετίνας.

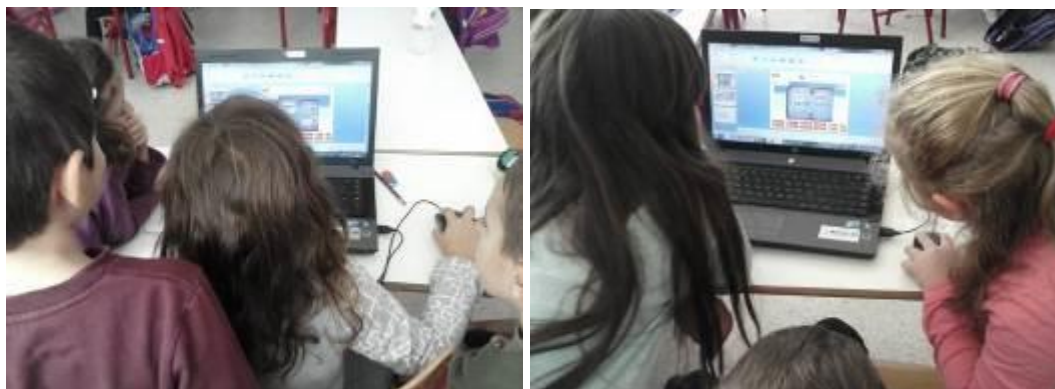

Η προσφορά εικόνων από διάφορα αντικείμενα που θα μπορούσαν να τοποθετηθούν σε μια σχολική κασετίνα (ξύστρα, σβήστρα, μαρκαδόροι, ξυλομπογιές, ψαλίδι, χάρακας, μολύβι...) συνδυάστηκε με την πρόσκληση αντιστοίχισης λέξεων (ονομασίες των αντικειμένων) στην ολομέλεια της τάξης. Η εμπλοκή των μικρών μαθητών/-τριών με τη συγκεκριμένη παιγνιώδη κατάσταση εμπλουτίστηκε με τη διαπίστωση του αριθμού των συλλαβών (φωνών) που έχουν συγκεκριμένες λέξεις και την παρακίνηση τοποθέτησης στην κασετίνα εικόνων/λέξεων που είχαν δύο, τρεις ή περισσότερες φωνούλες.

Η προτεινόμενη σχετική δραστηριότητα του σεναρίου βοήθησε τους μαθητές να ξαναθυμηθούν το περιεχόμενο μιας κασετίνας και κυρίως να το δημιουργήσουν οι ίδιοι. Με τη βοήθεια του αρχείου παρουσίασης (Kasetina_OMADES), οι μαθητές/-τριες της τάξης εργάστηκαν στο πλαίσιο ομάδων των 3 ατόμων και τοποθέτησαν στην κασετίνα τους τα αντικείμενα που θεωρούν αναγκαία. Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν ιδιαίτερα με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα και ζητούσαν να

σχηματίσουν ξανά και ξανά το περιεχόμενο της κασετίνας. Το ενδιαφέρον αυτό βοήθησε τους μαθητές να εξοικειωθούν με τη χρήση του υπολογιστή, καθώς για να εξυπηρετηθεί ο στόχος τους επετράπη να δημιουργήσουν όσες φορές ήθελαν το περιεχόμενο της κασετίνας. Η πρόβλεψη ύπαρξης ηχητικής εκφώνησης για κάθε μια από τις διαθέσιμες εικόνες/λέξεις που επιλέγονταν βοήθησε στον έλεγχο και την αυτοαξιολόγηση/επαλήθευση των συγκεκριμένων επιλογών. Άλλωστε η αποφυγή λαθών στην επιλογή των εικόνων/λέξεων αποτέλεσε βασική προτεραιότητα και για τα μέλη των ομάδων, αφού η εκτύπωση του τελικού προϊόντος για κάθε μαθητή/τρια αποτέλεσε ένα –πολυτροπικό– κείμενο (με συνδυασμό εικόνας και κειμένου) και λειτούργησε ως «πίνακας αναφοράς» κατά την προετοιμασία τους για την επόμενη ημέρα στο σχολείο και τη συμπλήρωση της σχολικής κασετίνας στο σπίτι.

Οι μαθητές κόλλησαν το εκτυπωμένο αρχείο στην πρώτη σελίδα του βιβλίου τους με σκοπό να ελέγχουν κάθε βράδυ μόνοι τους το περιεχόμενό του και να τοποθετούν τα αντίστοιχα υλικά στην κασετίνα. Στόχος της κίνησης αυτής ήταν οι μαθητές να μάθουν να λειτουργούν αυτόνομα και να γίνουν υπεύθυνοι.

Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές/-τριες της τάξης δημιούργησαν το πρώτο τους «κείμενο», η αξιοποίηση του οποίου θα συνέβαλε στην «ανάγνωση» / αναγνώριση συγκεκριμένων λέξεων, η οποία εξασφαλίστηκε μέσα από την ενεργό εμπλοκή τους κατά την αντιστοίχιση των λέξεων/ήχων με κατάλληλες εικόνες.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Όπως περιγράφονται στις δραστηριότητες

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Παρά το γεγονός ότι το σενάριο έχει σχεδιαστεί για να έχει μικρή διάρκεια ώστε να διατηρήσει το ενδιαφέρον των μικρών μαθητών/-τριών, θα μπορούσε να επεκταθεί με την αξιοποίηση του [«Εγχειριδίου Δραστηριοτήτων για τα νήπια»](#) (Αναγνωστόπουλος κ.ά. 2008) ένα υλικό που εκπονήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος «Καινοτόμες Παρεμβάσεις στα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία» και αφορούσε στην προετοιμασία των νηπίων για την ένταξή τους στο δημοτικό σχολείο. Από το υλικό αυτό θα μπορούσε να αξιοποιηθεί μια εικονογραφημένη ιστορία αλλά και μια ιστορία για κουκλοθέατρο (σε έντυπη μορφή και DVD) με θέμα το δημοτικό σχολείο. Η ενδεχόμενη επέκταση του σεναρίου θα μπορούσε να συμπεριλάβει τη διαθεματική προσέγγιση του θέματος μέσα από την αξιοποίηση του βιβλίου της *Μελέτης Περιβάλλοντος*, του μαθήματος των εικαστικών αλλά και της θεατρικής αγωγής.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο εφαρμόστηκε περίπου ένα μήνα μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Ως εκ τούτου οι μαθητές βρίσκονταν ακόμη στο στάδιο της μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό. Παρόλα αυτά, από την εφαρμογή προέκυψε ότι είχαν αυτοί σε ικανοποιητικό βαθμό εγκλιματιστεί στο νέο σχολικό περιβάλλον. Ο σκοπός που επιλέχθηκε να εφαρμοστεί το σενάριο αυτή τη χρονική στιγμή ήταν ότι εξυπηρετούσε και αυτό το στόχο την διαπίστωση δηλαδή του βαθμού προσαρμογής στη νέα πραγματικότητα. Ένας άλλος λόγος εφαρμογής του σεναρίου ήταν ότι αυτό προσέφερε δραστηριότητες απόκτησης δεξιοτήτων χειρισμού του Η/Υ και μπορούσε να λειτουργήσει συμπληρωματικά και επαυξημένα προς την κατεύθυνση αυτή. Για τον λόγο αυτό, έγιναν τροποποιήσεις στο αρχικό σενάριο και κάποιες δραστηριότητες δεν έγιναν σε ομάδες αλλά ατομικά για να επιτρέψουν σε όλους τους μαθητές να ασκηθούν στις δεξιότητες και να προσφερθεί στους μαθητές ο απαραίτητος χρόνος. Ο ένας μήνας διδασκαλίας που είχε προηγηθεί και η γνωριμία με κάποια γράμματα επέτρεψε στους μαθητές να αναγνωρίζουν λέξεις με μεγαλύτερη ευκολία από ότι αν αυτό εφαρμοζόταν τις πρώτες μέρες του σχολείου. Η δραστηριότητα δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου που αφορούσε το περιεχόμενο της κασετίνας λειτούργησε επαναληπτικά και ανέδειξε την υπεροχή του πολυτροπικού κειμένου σε σχέση με το μονοτροπικό. Σε γενικές γραμμές, οι μαθητές δεν αντιμετώπισαν ιδιαίτερες δυσκολίες στην εφαρμογή του σεναρίου και διαπιστώθηκε ότι αυτοί άρχισαν αργά αλλά σταθερά να μπορούν να συνεργάζονται το επίπεδο των ολιγομελών ομάδων (3 άτομα) και να βελτιώνουν σταδιακά τις δεξιότητες χειρισμού του ποντικιού.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναγνωστόπουλος, Β. Δ. 2002. (Επιμ.). *Η γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση, προφορική επικοινωνία, ανάγνωση, γραφή και γραπτή έκφραση*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Αναγνωστόπουλος, Β., Θ. Ζωγράφος, Γ. Κούγιαλη, Ε. Κωσταλίδου, Σ. Πετρίκη. 2008. *Εγχειρίδιο δραστηριοτήτων για νήπια*, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων, Γ'Κ.Π.Σ./ΕΠΕΑΕΚ Π/1.2/Ενέργεια 1.2.3., Κατηγορία Πράξεων 1.2.3.β. «Ολοήμερα Νηπιαγωγεία». Αθήνα: Καστανιώτης.

Βруниώτη, Κ. 2008. Μετάβαση των νηπίων από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο. Στο *Οδηγός Ολοήμερου Νηπιαγωγείου*, Εθνική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων ΚΠΣ του ΥΠ.Π.ΕΠ.Θ., επιμ. Α. Αλευριάδου, Κ. Βруниώτη, Α. Κυρίδης, Ε. Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Κ. Χρυσ αφίδης, 3ο Κεφάλαιο, 99-152. Αθήνα: Πατάκης.

Dunlop, A. W. & H. Fabian. 2002. Conclusions. Debating transitions, continuity and progression in the early years. Στο *Transitions in the Early Years: Debating continuity and progression for young children in early education*, επιμ. Η. Fabian & A. W. Dunlop, 146-154. Λονδίνο & Νέα Υόρκη: Routledge Falmer.

Καραντζόλα, Ε., Κ. Κύρδη, Τ. Σπανέλλη & Θ. Τσιαγκάνη. 2007. *Γλώσσα Α΄ Δημοτικού: Γράμματα Λέξεις Ιστορίες*. Αθήνα: ΟΕΔΒ-Ελληνικά Γράμματα (Βιβλίο για τον δάσκαλο).

Κουτσοβάνου, Ευγ. 2000. *Πρώτη Ανάγνωση και Γραφή, Στρατηγικές διδακτικής*. Αθήνα: Οδυσσέας.

Κουτσουράκη, Σ. 2001. Αναδυόμενος γραμματισμός: Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων ανάγνωσης και γραφής στην πρώιμη παιδική ηλικία. *Επιστήμες Αγωγής* (πρώην *Σχολείο και Ζωή*) 2-3, 59-76.

Μπαγάκης, Γ., Ε. Διδάχου, Φ. Βαλμάς, Μ. Λουμάκου & Μ. Πομώνης. 2006. *Η ομαλή μετάβαση των παιδιών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό και η προσαρμογή τους στην Α' τάξη*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Παπούλια-Τζελέπη, Π. 2001. *Ανάδυση του γραμματισμού*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Σιβροπούλου, Ε. & Σ. Χατζησαββίδης. 2004. Γραμματισμός και αυθόρμητες δραστηριότητες στο νηπιαγωγείο: Μια προκαταρκτική προσέγγιση. Στο *Γλώσσα και γραμματισμός στη νέα χιλιετία*, επιμ. Π. Παπούλια-Τζελέπη & Ε. Τάφα, 111-126. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Woeffray A. 1996. *Grundlagen der Schuleintritts-diagnostik*. Στουτγάρδη & Βιέννη: Paul Haupt Bern.

Χατζησαββίδης, Σ. 2002. *Η γλωσσική αγωγή στο νηπιαγωγείο, δραστηριότητες για την καλλιέργεια της επικοινωνιακής ικανότητας και του γραμματισμού*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών (προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών). *Φιλολόγος* 113: 405-414.

Διαθέσιμο: http://users.auth.gr/sofronis/dimos_articles_pg05.html [15.9.2013]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό υπάρχει: η παρουσίαση που δημιουργήθηκε με τους μαθητές και αφορά το σχολείο στο οποίο φοιτούν.